

ATELIERELE DE LECTURĂ ȘI SCRIERE

*Prof. Mihaela Melinte
Colegiul Tehnic „Traian Vuia” din Galați*

Cercul de lectură reprezintă un cadru școlar care face posibilă desfășurarea unor ritualuri ce dezvoltă abilitățile de lectură. Activitățile cercului de lectură facilitează, pe de o parte, lectura, în grup, a unor texte, și discutarea lor; întrebări și răspunsuri pornind de la cărțile lecturate recomandate de profesor (acesta se poate converti într-un adevărat consilier de lectură) sau cărți propuse chiar de către elevi. Pe de altă parte, cercul de lectură este cadrul care permite schimbul cărților citite individual și, după realizarea lecturilor comune, împărtășirea impresiilor. În contextul cercurilor se vor desfășura atelierele de lectură, ce pot reprezenta un cadru propice pentru formarea capacităților de înțelegere, analiză și interpretare de text: „atelierele de lectură conduc elevii, în mod progresiv, la autonomia față de text”¹. Un astfel de atelierul vizează dezvoltarea și ameliorarea capacităților de lectură prin intermediul unor sarcini de lucru explicite și bine focalizate.

Proiectarea atelierelor de lectură și scriere – activități ce pot avea, în mod justificat, statut de curriculum la decizia școlii – pretinde, pe de o parte, alegerea unor texte pe care elevii nu le pot citi singuri și, pe de altă parte, redactarea unor impresii sau crearea de texte pornind de la operele citite.

Iată mai jos etapele unui parcurs didactic complet, adecvate lecturii unui text literar, după Alina Pamfil:

- a. intrarea în lumea cărții;
- b. realizarea comprehensiunii și aprofundarea ei prin lecturi succesive;
- c. abordarea unor aspecte specifice analizei de text (ex.: analiza acțiunii, a personajelor, a spațiu-timpului);
- d. realizarea unor secvențe de interpretare ample (formularea propriilor interpretări, confruntarea acestora cu interpretările colegilor);
- e. ieșirea din lumea cărții și jocuri cu textul (integrarea textului în rețele de texte, exerciții de rescriere integrală, de continuare a textului etc.)

Vă propunem în continuare câteva secvențe dintr-un Atelier de lectură și scriere ce s-ar putea desfășura la clasa a IX-a.

Primul moment: Anagrama

În deschiderea atelierului am exploatat resursele creative ale anagramei, ca un moment de încălzire. Am "aruncat" pe flipchart câteva litere (acele litere colorate din plastic care au pe spate magnet) și am cerut elevilor să le combine, astfel încât, să rezulte un cuvânt care să conțină toate literele oferite. Se va forma cuvântul **lector**, care va fi înscris pe tablă sau pe o coală albă.

O
C T
R L E

¹ Claire Ubac, *6 séquences pour lire, Les neuf maisons de Kouri*, Retz, Ed. de Retz, 2007.

Elevii au fost înștiințați că, în atelierul de scriere propus, vor afla ce este un *lector* și ce tipuri de lectori există.

Al doilea moment: Ascultă povestea!

Pentru că am încheiat la clasa a IX-a Unitatea *Iubirea*, am decis ca primul atelier de scriere să fie dedicat *iubirii*, și mai ales iubirii la prima vedere. Cel mai potrivit text pentru o astfel de temă mi s-a părut povestea scrisă de Gabriel Liiceau, numită *Crinii din clasa întâi de liceu*, care face parte din colecția *Povești de dragoste la prima vedere* (autorii fiind Gabriel Liiceanu, Adriana Bittel, Ana Blandiana, Nicolae Manolescu, Ioana Pârvulescu), Editura *Humanitas*.

Am citit pentru început toată povestea *Crinii din clasa întâi de liceu*. Elevii au observat că povestea cuprinde frumusețea unei parfumate amintiri, presărată cu inocență, umor și visare.

Tema acestei povești a stârnit mari neliniști în sufletul adolescenților, căci oricine este ispitit să se întrebe dacă a trăit oare așa ceva.

Al treilea moment: Creează și tu!

Elevii au fost încurajați să scrie despre o astfel de poveste de iubire (dragoste la prima vedere), reală sau imaginară, pornind de la următorul incipit preluat din povestea scrisă de Liiceanu:

„M-am îndrăgostit la 14 ani. Totul s-a petrecut pe neașteptate. Bănuiesc că intrând în viață, ne îndrăgostim întotdeauna de un șablon. Șablonul meu era blond, avea ochii verzi și restul nu mai conta...”

Am citit în adunare, / Ce scrisese fiecare...

Cosmin a scris:

M-am îndrăgostit la 14 ani. Totul s-a petrecut pe neașteptate. Bănuiesc că intrând în viață, ne îndrăgostim întotdeauna de un șablon. Șablonul meu era blond, avea ochii verzi și restul nu mai conta. Cum s-o cuceresc? Din banca în care mă aflam îi puteam vedea năsul simpatic și gropița din obraz. Aveam acasă în sertarul mobilei din sufragerie o casetă cu fotografii vechi. Portrete ale unor oameni, despre care mama îmi spunea că reprezintă trecutul nostru prețios. Fețele acelea inocente cu ochii limpezi și veseli mă fascinau. Așa arăta ea, colega mea. Din când în când, în timpul orelor părul ei mătășos se mișca, iar ochii ei mereu vioi mă fixau cu o privire de smarald și îndată pulsul începea să-mi crească, iar roșeața obrazilor era evidentă. Îi trimiteam bilețele scrise cu pixul parfumat. Întâlnirile din pauză și drumul alături de ea pe holurile liceului deveneau o evadare sublimă în lumea emoțiilor curate.

Al patrulea moment: Profilul cititorului meu

Am definit apoi noțiunea de lector, i-am întrebat pe copii cui ar putea fi destinată povestea lor, ce fel de lector ar citi povestea scrisă de ei, cine ar fi primul cititor al textului lor. Ei mi-au spus că primul cititor al textului ar fi chiar ei, pentru că ei și-au asumat prima dată sarcina citirii textului. Astfel, am stabilit împreună primul tip de lector și anume LECTORUL „ALTER EGO”.

Pe rând au fost identificate și celelalte tipuri: LECTORUL VIZAT sau DESTINATARUL, LECTORUL PREZUMTIV, LECTORUL REAL (EMPIRIC) etc.